

Sólyomi Péter, tudományos fősztályvezető
 ÉMI Nonprofit Kft., Épületszerkezeti és Energetikai Divízió

Kell-e CE jelölés a kapukra?

Az Építési törvény (Étv.) végrehajtására kiadott a 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet 2003. március 26-án lépett hatályba.

A rendelet hatálya kiterjed valamennyi építési termékre, annak gyártójára, forgalmazójára, importálójára, továbbforgalmazójára, belföldi felhasználójára, továbbá az ezekből létrehozott építmény építtetőjére, tervezőjére és kivitelezőjére, valamint az építési termékek műszaki specifikációját jóváhagyó, a megfelelőség igazolás során közreműködő vizsgáló, ellenőrző és tanúsító szervezetekre, az építményeket engedélyező, az építésfelügyeleti és fogyasztóvédelmi hatóságokra, továbbá a vámszervekre.

A nyílászáró termékekkel kapcsolatos három legfontosabb megállapítás:

- forgalomba hozni (továbbforgalmazni) vagy beépíteni csak megfelelőség igazolással rendelkező, építési célra alkalmas építési terméket szabad;
- építési terméket építménybe betervezni akkor szabad, ha arra jóváhagyott műszaki specifikáció van;
- építési célra alkalmas a termék, ha a gyártó utasításainak és az építészeti-műszaki terveknek megfelelő, szakszerű beépítést követően, a termék teljes tervezett élettartama alatt, rendeltetésszerű használat és előírt karbantartás mellett, az építmény – amelybe a termék beépítésre kerül – kielégíti az alapvető követelményeket.

A rendelet választ ad arra is, hogy mit tekinthetünk műszaki specifikációnak. Ezek alapján a megfelelőség igazolási eljárás alapját a következő jóváhagyott műszaki specifikációk képezik:

- magyar nemzeti szabvány, ezen belül a honosított harmonizált szabvány (MSZ EN);
- az Európai Unióhoz történő csatlakozást követően az európai műszaki engedély (ETA);
- az építőipari műszaki engedély (ÉME).

A nyílászárók területén eddig hazánkban is több harmonizált európai szabvány lépett hatályba:

Függönyfalak: MSZ EN 13830:2004

Árnyékolók, redőnyök: MSZ EN 13561:2004

MSZ EN 13659:2004

Garázkapuk, ipari kapuk: MSZ EN 13241-1:2004

Szigetelő üvegek: MSZ EN 1279-5:2005

Ablakok, bejárati ajtók: MSZ EN 14351-1:2006

Több termék esetében azonban a megfelelőség igazolás alapja egyenlőre továbbra is az ÉME marad:

Beltéri ajtók: ÉME (prEN 14351-2)

Tűzgátló nyílászárók: ÉME (prEN 14351-3)

Automata ajtók: ÉME (prEN 12650-1)

Az MSZ EN 13241-1:2003 „Ipari, kereskedelmi garázsajtók és kapuk. Termékszabvány – 1. rész: Termékek tűz- és füstvédelem nélkül.” szabvány 2003-ban hazánkban is harmonizált európai termékszabványként hatályba lépett.

Ez a tény a szabvány hatálya alá eső termékek forgalmazásában jelentős változást eredményezett: 2004-től a kapuk forgalomba hozatalához, beépítéséhez szükséges megfelelőségi igazolás (e termékek esetében a Szállítói Megfelelőségi Nyilatkozat) alapját képező műszaki specifikáció csak a fenti szabvány követelményeinek való megfelelést igazoló dokumentum és a szabvány előírásainak megfelelően létrehozott, dokumentált és működtetett üzemi gyártásellenőrzés rendszer (ÜGYE) lehet.

A CE-jelölés használatára lehetőség adó Típusvizsgálati Jegyzőkönyvet egy Brüsszelben kijelölt szervezetnek kell kibocsátania, az ÉMI Nonprofit Kft. rendelkezik ezzel az európai kijelöléssel (Notified body number: 1415).

MI KÖVETKEZIK A FENTIEKBŐL?

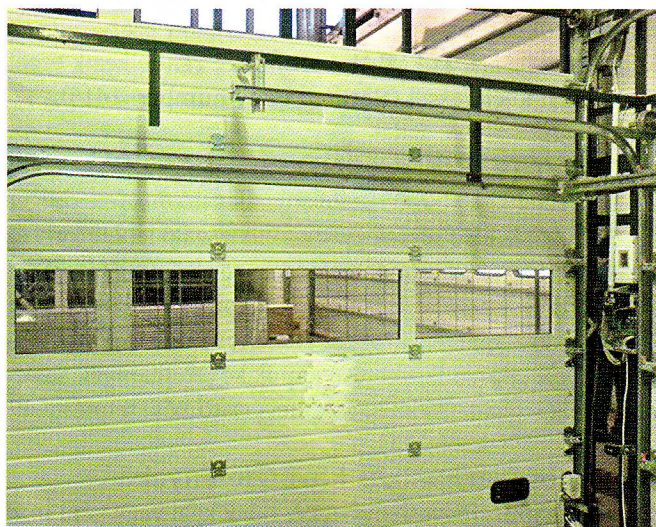
Az MSZ EN 13241-1:2003 szabványnak való megfelelést igazoló eljárás első része egy kijelölt vizsgáló laboratórium által végrehajtott, a termékre vonatkozó első típusvizsgálat. Az első típusvizsgálat keretében a kapuknál a kötelezően elvégzendő alapvizsgálatok: az általános mechanikus követelmények, gépi működtetésű kapuk követelményei, a speciális teljesítési tulajdonságok kiegészítő követelményei.

Általános mechanikus követelmények

Minden kaput, függetlenül attól, hogy kézi vagy gépi működtetésű-e vagy sem, az MSZ EN 12604 szabvány szerint kell megtervezni, kialakítani és kivitelezni. A kapuknak különösen az alábbi követelményeket kell kielégíteniük:

- a kézi működtetési erő (a kézi működtetésre vonatkozó maximális érték korlátozása);
- mechanikus szilárdság (a kapukat úgy kell kialakítani és kivitelezni, hogy a normál üzemben fellépő erő, lökések és feszültségek a kapun se sérüléseket ne okozzon, se ne korlátozza a mechanikus teljesítményt);
- mechanikus tartós működőképesség (a kapu mechanikus teljesítményét biztosítani kell az előírt karbantartási intézkedések végrehajtásánál az üzemi ciklusok egy meghatározott száma számára, amelyet a gyártónak deklarálnia kell).
- az üvegezéshez használt vagy üvegből készült szerkezeti elemek geometriája (amennyiben a kapuhoz átlátszó anyagok beépítésére kerül sor, ezek törése esetén nem lehetnek veszélyhelyzet okozói, az átlátszó anyagokból készült kapuszárnynak kell jól láthatónak lennie).

- vágás elleni védelem (a kapuk hatókörében lévő részek nem okozhatnak vágási sérülést);
- megbotlás elleni védelem (a kapu részei nem okozhatnak megbotlási vészhelyzetet, a közlekedési területen 5 mm magasságig előforduló magasságkülönbség még veszélytelennek tekinthető; amennyiben technikai okokból 5 mm-nél nagyobb magasságkülönbség indokolt – pl. a búvóajtó küszöbénél –, úgy a kiálló részeknek jól láthatóan kell lenniük vagy figyelmeztető jelzéssel kell ellátni azokat – pl. fekete-fehér csíkok);
- biztonságos nyitás (a függőlegesen nyíló kapukat biztosítani kell arra az esetre, ha a felfüggesztésének egyes elemei – beleértve a hajtóművet is – vagy a súlykiegyenlítő rendszer meghibásodna, lezuhanna vagy nem felügyelt, kiegyensúlyozatlan mozgás következne be);
- veszélyes anyagok kibocsátása (a termékek nem bocsáthatnak ki olyan mennyiségben veszélyes anyagokat, amelyek meghaladják az idevonatkozó Európai Szabványokban vagy más specifikációkban engedélyezett maximális értéke).

Kapu mechanikai, biztonsági és tartóssági vizsgálata

Gépi működtetésű kapuk követelményei

Az összes gépi működtetésű kapunak ki kell elégítenie az MSZ EN 12453 követelményeit és az alábbi követelményeket:

- üzemi erők korlátozása (a gépi működtetésű kapuknál, beleértve a gépi működtetésű búvóajtót a keletkező üzemi erőket korlátozni kell);
- védelem beszorulás, vágás és behúzás ellen (a kapukat biztosítani kell olyan vészhelyzetek ellen, mint a bepréselés, vágás vagy behúzás, illetve ezeket meg kell szüntetni);
- elektromos biztonság (a beépített elektromos meghajtó rendszereket, vezérlő egységeket és ezek alkotórészeit úgy kell kialakítani és kivitelezni, hogy normál üzemben és az előre látható helytelen kezelésből adódó elektromos veszélyeket el lehessen kerülni vagy ez ellen a biztosítás meg legyen).

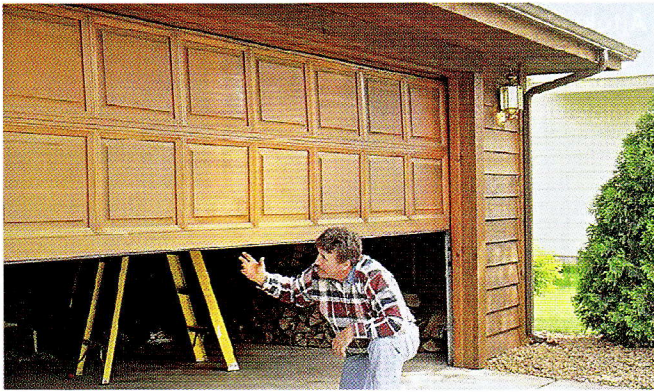
A speciális teljesítési tulajdonságok kiegészítő követelményei

- szélterheléssel szembeni ellenállás (egy kapunak a szélterheléssel szembeni ellenállása az a képesség, hogy egy rögzített, szél által okozott differencia-nyomásnak ellen tud állni);
- vízzáróság (a behatóló vízzel szembeni ellenállásának méréseken kell alapulnia, amelyet vizsgálatok keretében, teljesen készre szerelt kapunál vagy egyes kiemelt fontosságú részeinél kell elvégezni);
- légáteresztő képesség (a teljesen készre szerelt kapu légáteresztő képességét a teljes felületre vonatkozóan és a nyílás illesztési helyének figyelembevételével kell vizsgálni);
- hőszigetelés (a hőátbocsátási tényező – U-érték $[W/m^2K]$, vizsgálati vagy számítási módszerrel kell meghatározni a teljes kapura);
- zajhatás (a zajhatás elleni szigetelés értékét az EN ISO 140-3 szerint kell meghatározni);
- a teljesítési tulajdonságok tartóssága (amennyiben meghatározott terméktulajdonságokat, pl. a hőszigetelés, légáteresztő képesség és a behatóló víz elleni ellenállás, deklarálni kell, akkor a megfelelő, a kialakításba be tervezett szerkezeti elemek tartósságát vizsgálni kell; amennyiben szükséges, a megfelelő szerkezeti elemeket a vizsgálat idején, a gyártó által a karbantartási utasításban megadott időszakonként ki kell cserélni).

A szabványnak való megfelelést igazoló eljárás másik eleme az Üzemi Gyártásellenőrzési rendszer kialakítása és működtetése.

Kapu légzárási, vízzárási és szálállósági vizsgálata

GYÁRTÁS KÖZBENI VIZSGÁLATOK

A gyártónak folyamatos gyártás közbeni vizsgálatokat kell végeznie, és ezt folyamatosan ellenőriznie, felülvizsgálnia. A rendszerrel kapcsolatos összes feljegyzést biztonságosan legalább 10 évig meg kell őrizni. Azokra a gyártókra, amelyek a termékeik beépítését maguk végzik, érvényes, hogy a beépítés ellenőrzésének rendszere, a gyári gyártás közbeni ellenőrzés része kell legyen.

A beépítés befejezésekor a következő dokumentációt, mint minimumot, át kell adni a tulajdonosnak:

- működtetési útmutatások,
- gyakorlati karbantartási útmutatások
- gépi működtetési ajtók esetén egy kézikönyv. Ez a követelmény figyelmen kívül hagyható nemautomatikus vagy egyszerű háztartási, függőlegesen mozgó, lakóházi garázkapuk esetén akkor, amikor a kapu kívülről nem közösségi területre nyílik.

A dokumentációnak tartalmaznia kell a kötelezettségeket és feltételeket, amelyek mellett a teljes kapu vagy annak önálló részei tervezés szerint alkalmazhatók, különös tekintettel:

- az ajtó működtetésének korrekt módszerére;
- működtetési feltételekre: pl. naponkénti kinyitás, automatikus/kézi működtetés, a működtetési mód megjelölése,
- az ajtó figyelmeztető jelzéseinek értelmezésre,
- ahol az kézenfekvő, tájékoztatás a kézi, vészhelyzeti és/vagy kézi működtetésről,
- a tervezett környezeti feltételek tartománya (pl. hőmérséklet, relatív nedvesség, elektromágneses mezők, és ahol szükséges, szeles feltételek közti használati figyelmeztetések),
- használati korlátozások.

A karbantartási útmutatásoknak, amelyeket a gyártónak biztosítania kell, érthetően meg kell jelölniük az előírt feladatokra vonatkozó, különböző szakértelmi szinteket:

- egyszerű, általános útmutatások a probléma mentes működtetés biztosítása érdekében, amelyet elvégezhet bármely műszaki ismerettel nem rendelkező személy is,
- olyan karbantartási útmutatások, amelyek a termékre vonatkozó alpműszaki ismeretekkel rendelkező személy által végezhető.

c) magasabb szintű karbantartási útmutatások, amelyek csak szakértelemmel rendelkező személy által végezhetők el,

d) karbantartási műveletsorok, amelyekre vonatkozóan, biztonságossági okok miatt a gyártó tanácsát kell kérni.

A karbantartási útmutatásoknak érthetően jelölni kell azokat a részleteket, beavatkozásokat, amelyek kockázatosnak bizonyulhatnak. A gyártónak meg kell határoznia a megkövetelt karbantartás és ellenőrzés különböző szintjeit (beleértve a működésbiztonsági ellenőrzéseket is) és ezek alkalmazásának gyakoriságát. Megfelelő formában közölni kell, hogy az alkatrészek rutinszerű cseréje a termék tartóssági osztályba sorolási kategóriájának megtartása érdekében szükséges.

Az első típusvizsgálat eredményeit összefoglaló Első Típusvizsgálati Jegyzőkönyv és – igény esetén – a Típusvizsgálati Bizonyítvány, valamint az Üzemi Gyártásellenőrzés alapján a terméket gyártó/forgalomba hozó cég kiállíthatja a EC Megfelelőségi Nyilatkozatot, illetve a terméken elhelyezheti a CE-jelölést.

Minta-cég, P.O. Boks 21, B-1050 Brüsszel	
03	
EN 13241-1	
Kézi működtetésű kapu	
Szériaszám vagy egyéb egyértelmű megjelölési szám	
Vízáróság	[műszaki osztály]
Szél elleni ellenállás	[műszaki osztály]
Hő elleni ellenállás	[érték]
Légáteresztő képesség	[műszaki osztály]
 (89/106/EWG)	

A gyártó neve vagy megjelölése és a bejegyzett címe

Annak az évnek a két utolsó számjegye, amelyben a megjelölést feltüntették

Az Európai Szabvány száma

A termék leírása és tervezett felhasználási célja

Megjelölési szám

A meghatározott előírások adatai, amelyeknek a termék tulajdonságainak meg kell felelniük

CE konformitási megjelölés, amely a 93/68/EWG irányelvben megadott CE megjelölésből áll

Utalás a megfelelő irányelvekre

Kapuk esetében a CE jelölést a kapun kell elhelyezni (amennyiben ez nem lehetséges, akkor vagy a kíséző címkén vagy a kíséző dokumentációban kell feltüntetni).

A feltüntetendő CE jelölésnek az alábbi információkat kell mellékelni:

- a gyártó neve vagy logoja,
- a gyártó bejegyzett címe,
- annak az évnek az utolsó két számjegye, amelyben a CE jelet feltüntették,
- utalás az Európai Szabványra,
- adatok a megbízott tulajdonságokhoz: meghatározott teljesítési tulajdonságok.

A CE megfelelési jelölést jogszerűen viselő termékek gyakorlatilag szabadon forgalomba hozhatók az Európai Unió piacain, forgalmazását az EU tagországokban megtiltani, korlátozni nem lehet.